

Moj voz.

6. Nabiralček.

Je bližje, pa hitro, kdor hoče videti moj nabiralček! Sedaj ga še vidite, kakšen je, a dolgo ga ne boste, ker ga bom s slamo povil, da se mi ne ubije po slabih cestah. Nabiralček je namreč lončen piskerček, tak se pa kaj rad razbije pri prevažanju; le poprašajte lončarje, če ne verjamete. — No, dobro, kdor si ga je ogledal, videl ga je, a sedaj v slamo z njim in urno na voz, da se prej kaj pomenimo!

Krasen poletenski večer je bil. Solnce je vže davno zašlo, vender še ni bilo temno, saj veste: tisti čas po sv. Vidi se po dnevi in po noči vidi. Pri nas se je kuhala večerja; na vrtu pod orehom v travi sva jo čakala z očetom. Pri sosedu, kjer so hodili precej zgodaj spat, molili so vže rožni venec. Rženov pav se je bil vže tudi spravil na streho, ondi je namreč prenočeval to dobo. Na zahodu se je bliščala večernica, pa tudi druge zvezde so vže prižigali angeljci. Vender marsikatero pa le nisem videl, ker so jo zakrivali tenki mrenasti oblaki: nebo je cvetelo ali kakor drugje pravijo: Marija je hlebčke pekla. Toliko sem vže poznal na vreme, da sem vedel, kak dan se nam obeta — in veselil sem se prihodnjega lepega dné. Zakaj bi se ga pa ne? Saj pojdeva z Rahlovim Jankom zopet po jagode, po borovnice, in to ni majhna reč!

In sedaj pričnem z nabiralčkom. Veste, kdor hoče nabrati lepih jagod, mora jih znati! Ni, da bi jih človek kar bral in bral ter deval kamorsibodi: ne, treba je ravnati po pravilih izkušenih nabiralcev. Le-ti pa učé, da moraš vzeti dve posodici, če greš po jagode. V jedno — v nabiralček — nabiraš jagode, toda ta je majhna in kmalu polna; a to nič ne dé, še bolje se ti zdi, če si jo hitro napolnil, in pomagaš si tudi brž lahko; greš pa iztreseš v večji pisker, ali kar vže imaš.

Ko me je Rahlov Janko neko popoldne prvič nagovarjal, naj grem z njim po borovnice, nisem imel ne nabiralčka, ne večjega piskra. Kaj mi je bilo početi? I, k materi sem šel in prosil.

„Ne vem, ali bi ti dala ali ne; padel boš in mi pobil piskre. Jagod pa tudi ne boš nabral toliko, da bi bilo imena vredno. Najpametneje je: doma ostani, saj si še premajhen.“ Tako so mi odbijali mati prošnjo, toda vže ta čas pregledovali mej piskri, katerega bi bilo manj škoda. Vedeli so namreč iz izkušnje, da z Jankom ne odleževa z lepa, kadar začneva prositi prav nadležno. Poleg tega so si pa mislili: I, naj pa gre sitnež, ker gre tako rad. Glejte, pa sem dobil velik pisker, tako velik, da bi ga bil lahko poveznil na glavo do ramen, in pa tisti mali lonček, ki je dober teden prej počil. Pa nikar ne govorite, da je bil za nič. Seveda je takrat počil; veste, nekaj malega masla so skuhali mati, jaz sem pa dobil tropine ali máselnik — ne vem, katera beseda vam je bolj znana — drugi dan pa lonček ni držal mleka. Kajpada sem ga imel v rokah jaz, toda pri meni se mu ni zgodilo nič žalega, najbrž je počil v peči pri žerjavici, ker ni bil poln — tako so sodili mati in ga dali piskrovezu. Pa ga je pozdravil, da je bil boljši kakor nov, no, vsaj trdil je mož tako.

Posodo sem toraj imel, a pogrešal sem še neke stvari. Nabiralčka namreč ne sme imeti nabiralec pri nabiranji v roki, zakaj z jedno samo roko ga predolgo ne napolni: privezati ga je treba okrog pasú, potem pa lahko dela z obema rokama. Rahlovemu Janku je bilo to pač lahko, ker je nosil hlače na pas; kar s pasom je pritrdil nabiralček za roček, pa je bilo dobro. Ali jaz sem bil drugačen revež! Imel sem naramnice, a te mi niso nič pomagale. Pa mi je Janko večkrat priporočal pas, češ, samo zato si tako majhen in tudi nikoli ne boš velik, ker nosiš naramnice, ki te vedno vlečejo k tlom. Toda oče so mi dejali, naj bom zadovoljen z naramnicami in še vesel, da jih imam, in da se Janko le šali, naj le počakam, pa bom velik kakor sv. Krištof, čeprav imam hlače na naramnice — pa sem se udal. Ta dan sem pa zopet izprevidel, da naramnice niso za vse dobre, in še bolj so se mi priskutile; le pomislite: človek naj bi bil zaradi njih majhen in še nabiralčka nima kam dejati! No, pa sem vender prebil tudi brez pasú: tam v lini sem iztaknil neko vrstico in si z njo pripasal nabiralček, pa je bilo tudi dobro.

„Angeljčku varuhu se priporočita, da se vama ne pripeti kaka nesreča, in pred nočjo se vrnita!“ To so nama še naročili mati, midva sva jo pa ucvrla proti hribu po borovnice.

Pod hribom sva došla še drugih tovarišev, bila nas je lepa družbica. Pa je bilo dobro, da nas je bilo več, zakaj pod hribom je gosto smrečje, in stezica vodi skoro po temi; če bi bil sam prvič tam hodil, ne rečem trikrat, da bi je ne bil pobrisal domov. No, kmalu se je zopet posvetilo, dospeli smo v širok jarek, kjer so rastle prve „črne jagode,“ kakor imenujejo pri nas borovnice. Jaz sem bil ta dan novinec — saj sem vže prej to povedal, ne? — zato se mi je čudno zdelo, zakaj so se vsi ustavili. Kar vsak je odtrgal po jedno jagodo ter jo vrgel čez glavo govoreč: „Kača, kača, nikar me ne piči, ne na roke, ne na noge, ne nikamor!“

Ker sem le gledal in se čudil, nasvetoval mi je Janko, naj še jaz tako storim, češ, da me potem ne bo pičila nobena kača. Resda sem se bal kač — saj se jih bojé ljudje od tistega dne, ko je kača zapeljala Evo — vender nisem verojel, da bi to kaj pomagalo; seveda danes sem popolnoma prepričan, da je to prazna vraža in da bi bilo še grešno, če bi kdo tem besedam pripisoval kako moč — ali takrat sem le naredil kakor vsi drugi. No, recite, kar hočete, materin opomin: „Priporočita se angeljčku varuhu . . .“ je bil modrejši, modrejši.

Nekako sredi hriba je rastle borovničevja, da je bilo kaj! Jagod pa vse črno! Pod debel borovec smo postavili večje posode, potem pa jeli nabirati. „Jej, jej, tukaj so lepe!“ — „Pri meni so debele!“ — „Meni se je vže dno skrilo!“ — „Jedli jih bomo nazadnje, sedaj kar hitimo!“ „Tudi govoriti ne sme nihče.“ Taki vskliki so se čuli, pa je bilo zopet vse tiho, samo veter je šumljal po vrhovih smrek in borovcev, po dnu jarka je žuborel studenček, mi pa smo se oprezno prestopali, da ne bi motili splošnega miru.

„Jaz imam vže poln nabiralček!“ zaklical je za nekoliko časa Rahlov Janko.

„Nikar še ne nesi v pisker, jaz bom imel sedaj, sedaj do roba,“ oglasil se je nekdo. „Jaz tudi kmalu,“ trdil je še drugi.

„Ivan, koliko imaš?“ prišel je Janko k meni ter mi pomagal, da sem z drugimi vred šel izprazniti do vrha napolnjeni nabiralček.

Tako smo brali in brali, samo kadar smo nesli iz nabiralčkov v večje piskre, šli smo vselej vsi, nekateri so bili namreč tako nezaupljivi, da so se bali za nabrane jagode, češ, kar kdo jih bo pretresel iz mojega v svoj pisker. Kateri so imeli majhne piskre, napolnili so jih kmalu. Ti so jeli sedaj jesti in govoriti in vpiti, drugi so se tudi vže naveličali ter jenjali, češ, saj je dovolj. Samo za na vrh je nabral vsak najlepših jagod, kar jih je bilo dobiti, tistih, ki so tako lepo modro barvane, kakor bi bil vanje dihal z modro sapo. Pa še nekaj smo morali storiti. Piskre in nabiralčke je bilo treba zašpiliti. Navzdol gredé se namreč pisker trese, in kaj lahko se zgodi, da se človek kaj opoteče, ná, pa gredo jagode iz piskra. Škoda bi jih bilo! Zato pa smo pokrili piskre in nabiralčke s kostanjevim ali bukovim perjem, vrh tega pa vtaknili v podobi križa dve šibici pod piskrov rob in varno smo hodili domov.

Ko smo vse pripravili za odhod, ko smo se borovnic najedli, pa le še nismo odrinili. Veste, kaj smo še storili? Napulili smo še vsak polno pest borovnic — celih rastlin! — da bi mej potjo ne bilo treba jesti nabranih jagod, če bi se le kdo izlačnil, zakaj borovnic človek menda nikoli ni sit. Potem še-le smo ubrali pot proti domu. Sredi pota na polji ob veliki cesti stoji znamenje. Tu smo vselej ob vznožji naložili jagod v podobi križa v zahvalo, da smo se srečni in zdravi vrnili, zlasti da nas ni pičila kača.

Doma sem dal jagode materi, pa še malo prevzetan sem bil, češ, ali je to vredno imena ali ne? — Večkrat sva potem še romala z nabiralčkom po jagode, dokler niso pominile za tisto leto.

Nabiralček je sedaj meni odslužil in zopet je moral mej svoje osmojene in sajaste tovariše. Ali ne za dolgo: tista sitna črna kokoš ga je nekoč prevrnila z ognjišča. Da-si je bil trdno zvezan, vender ni bil nikdar več cel od tistega dne in zato za kuho popolnoma neraben. No, jaz sem se ga usmilil in še prav v časti sem ga imel, čeprav ga je bilo samo pol. V njem sem napravljaj milnico in delal milne mehurčke. To je igra, ki je po ceni, ki je poštena in prijetna! Ali morda ni res? No, mati so mi dali majhen košček mila, slame je bilo dosti pri hiši — in to je vsa priprava. Seveda, slamico je treba na tistem konci, ki ga pomakamo v milnico, preklati na tri ali štiri rogljičke in jih nekoliko razpreti, da visi na njih milni mehurček. Vsega tega me je naučil Rahlov Janko, s katerim sva posebno ob nedeljah popoldne često delala mehurčke na našem ali Rahlovem vrtu. Čudno, iz kapljice milnice, ki se je prijela slamice, pa je napihnil Janko tak lep mehurček! kako krasnih barv je bil! In kadar se nama je posrečilo, da sva ga spihala kvišku! Pa sva znala! Marsikateri mehurček je splaval čez streho Rahlo-vega poda, ki je vender tako visoka. No, saj veste, da sva delala zares lepe mehurčke, še so jih radi gledali celó odrasli ljudje! Toda — ko se je najlepše vzdigoval, pa poči! „Škoda, škoda!“ vzdihovala sva z Jankom, pa napihnila vnovič vsak jeden mehurček ter zopet tožila: „Škoda, škoda!“ ko sta se zdrobila drug za drugim. Ej, ej, lepi so milni mehurčki, samo stalni niso; pa saj je vsa zemeljska lepota nestanovitna, neprestanega veselja in vedne krasote ni drugje, kakor v nebesih.

No, naj pristavim še zadnje dogodke svojega nabiralčka. Mrzla jesen je prišla, in z Jankom nisva več delala mehurčkov, ampak rajša lupila kostanj pri zakurjeni peči, če sva ga kaj imela. Nabiralček, ali prav za prav njegovo dno in še nekaj stranskih sten, pa ne do polovice nekdanje njegove visokosti, rabil sem sedaj za to, da sem dajal v njem kokošim vode. No, na vernih duš dan je padlo tisto leto precej snega. K nam pride berač in si snaži pred vežnim pragom čevlje, da bi ne prinesel v sobo snega. In pri tej priliki je pohodil in čisto uničil — nabiralček, zakaj prav pred vežo sem ga nastavljal kuram. Kaj bi se? Nabiralčka ni bilo, lončarica je bila pa vesela, ko so mati ne dolgo potem kupili več lončkov.

Menil sem vas vprašati, ali vam je bil moj nabiralček kaj všeč, toda opustil sem to namero, zakaj ravnokar mi je prišel na misel neki drug nabiralček. Veste, čegav? Nabiralček vašega ljubega angelja varuha, kamor devlje vaša dobra dela in jih nosi v njem hraniti v nebesa. Prizadevajte si, da ta nabiralček ne bo nikoli prazen, temveč da ga bo vaš angelj vsak večer izpraznil polnega, in da bo po vaši jutranji molitvi zadovoljno klical drugim angeljem varuhom: „Meni se je vže dno skrilo . . .“

Kajtimar.

Bratcev šopek.

Hitro dajaj mi cvetlice,
Bele, pisane in rdeče,
Klinčke lepe in kresnice,
Kljúčke, šmarnice dišeče.

Šopek moram povezati,
Da ne bode bratec plakal,
In ne bo skrbela mati,
Niti dedek naji čakal.“

Šopek je dovila Milka,
Povezala ga je z nitko.
Vonja klinček, vsaka bilka —
„Radosten bo bolni Vitko!“

K bratu naglo sta hiteli,
Nesli šopek pestrolisti.
Z lipe glasi so doneli,
Ptička glasi srebročisti.

„Kaj hitita, kaj tečeta
K bratu mrtvemu v zibeli?
Cvetje, ki mu je neseta,
Rakvi bodejo pripeli.“

Čuli sestri ptička petje,
Žalostni sta zaihteli.
Ptiček pa popeval spet je,
Glasi čisto so zveneli:

„Ne žalujta, ne tugujta,
Ker je mrtev bratec mlaji;
Pevajta in se radujta,
Saj je Vitko srečen v raji!“

Naum.

